

HOE OUDERS EN SCHOOL 'SAMEN STERK' KUNNEN ZIJN

Ouderbetrokkenheid staat volop in de belangstelling. Dat een goede samenwerking tussen ouders en onderwijsprofessionals het welbevinden, de werkhouding en de schoolprestaties van kinderen positief beïnvloedt is bewezen. Dit geldt voor zowel kinderen op de basisschool als op het voortgezet onderwijs.

Tekst: Cindy Paardenkooper

Nu de voorbereiding voor Passend Onderwijs in volle gang is, wordt het nog belangrijker dat school en ouders intensief samenwerken. Dat de samenwerking tussen ouders en school niet altijd soepel verloopt is ook een feit. De wil is er zeker. Zowel de school als de ouders willen hetzelfde; namelijk dat het goed gaat met hun leerling c.q. kind. In de praktijk kunnen miscommunicatie of misverstanden de relaties echter compliceren.

Noëlle Pameijer heeft samen met het Ouderplatform Gooi & Omstreken (OGO) het boek 'Samen Sterk: Ouders & school' geschreven. Het boek is verschenen in september 2012 en gaat over handelingsgericht werken voor ouders (HGWvO). Op basis van dit boek heeft het OGO de oudercursus 'Samen Sterk' ontwikkeld. Deze praktische cursus heeft als doelstelling ouders te 'empoweren' en te leren hoe zij de principes van HGWvO in de praktijk kunnen toepassen.

WAT DOET HET OUDERPLATFORM?

Het OGO brengt ouders met elkaar in contact en laat hen hun kennis en ervaringen delen. Zo raken ouders sneller en effectiever geïnformeerd over onderwijs en jeugdzorg en komen ze op basis van hun eigen ervaringsdeskundigheid en die van andere ouders in hun kracht en in positie als partner van onderwijs en jeugdzorg.

Naast de organisatie van thema-avonden waarbij ouders en professionals met elkaar in gesprek gaan over actuele onderwerpen (zoals het puberbrein, passend onderwijs, de overgang van PO naar VO) helpt het Ouderplatform ouders met vragen over het onderwijs. Dit doen wij al ruim acht jaar. Vaak gaat het hier om ouders van wie de kinderen extra ondersteuning nodig hebben. De praktijk leert ons echter ook dat bijna elk kind op een bepaald moment in zijn schoolcarrière hobbels heeft te overwinnen. Als school en ouders hierbij samenwerken, overwint het kind de hobbel soepeler en met minder negatieve gevolgen dan wanneer de samenwerking niet optimaal is.

We bekijken met de ouders wat de mogelijkheden zijn en hoe het gesprek weer op gang gebracht kan worden. Inmiddels zijn wij 'meegegroeid' met onze eigen kinderen en onze cliënten en hebben we ouders van kleuters tot en met ouders van eindexamenkandidaten mogen ondersteunen.

VERTROUWENSBAND

Wat betreft ouderbetrokkenheid is het primair onderwijs vergelijkbaar met het voortgezet onderwijs. In beide scholen kunnen verwachtingen verschillen; zowel de wederzijdse verwachtingen tussen ouders en school, als verwachtingen over het kind. Daarnaast bestaat regelmatig het gevoel dat afspraken niet goed worden nagekomen.

Waar veel mensen in hun werk heel goed in staat zijn om afspraken specifiek,

meetbaar, acceptabel, meetbaar en realistisch (SMART) te maken, wordt dat vaak vergeten als het om leerlingen/kinderen gaat. Zo vergeten ouders te vragen of hun oplossing wel haalbaar is in een grote klas. En professionals vergeten op hun beurt te informeren naar de haalbaarheid van hun voorstellen in de thuissituatie.

Een verhelderend voorbeeld is dat van het gesprek met de ouders van een kind dat onvoldoende vorderde met lezen: De leerkracht adviseerde de ouders om vooral vaak met het kind te lezen. Toen na verloop van tijd bleek dat dit structureel niet gebeurde, ging zij op huisbezoek. Daarbij kwam zij erachter dat de ouders beiden analfabeet waren, iets waarvoor zij zich schaamden en wat zij daarom niet verteld hadden. Zij waren dus onmachtig om hun kind met het lezen te helpen. Een goede vertrouwensband en uitvragen in hoeverre 'elke dag een stukje lezen' haalbaar zou zijn had waarschijnlijk ergernis, onbegrip en vertraging kunnen voorkomen.

VO-RELATIEMANAGEMENT

In het basisonderwijs is de eerste stap voor contact vanuit ouders met een vraag vaak de leerkracht, maar hoe zit dat op het voortgezet onderwijs? Elke VO-school is anders georganiseerd. Die VO-scholen die bereid en in staat zijn om de dialoog met ouders aan te gaan, ervaren allen dat dit een positief effect heeft op de leerresultaten en het welbevinden van de betreffende leerling.

Ouders die in staat zijn om op eigen initiatief de dialoog aan te gaan, ervaren grote winst voor hun kind. Daarom bevelen we aan dat VO-scholen zich verdiepen in het relatiemanagement van ouders op individueel niveau. Vaak is het nu zo dat het eerste serieuze contact tussen school en ouders zich pas voordoet als er sprake is van een zorg of zelfs een probleem. En dat is zelden een goed startpunt voor welke relatie dan ook.

Ook hier kan HGWvO een verschil maken, omdat het juist in die situaties ervoor kan zorgen dat het geheel in goede banen wordt geleid: het gesprek wordt voorbereid, er is kennis van en respect voor de wederzijdse verantwoordelijkheden, er is sprake van een agenda en er worden aan het eind van het gesprek haalbare afspraken gemaakt, die na verloop van een afgesproken periode worden geëvalueerd. Dit maakt vaak dat 'het probleem' al beter hanteerbaar wordt.

In dat kader is het voor PO- en VO-scholen interessant te overwegen om ouders de cursus te laten volgen. De voordelen voor de school zijn evident: plezierigere, efficiëntere en effectievere communicatie die kan leiden tot een prettige samenwerking. Passend onderwijs lijkt alles bij elkaar genomen voor veel scholen een stevige uitdaging, maar op deze manier is er als schoolteam ook winst te behalen en staat de school er niet alleen voor.

HGW VOOR OUDERS

Ouders kunnen gedurende de schoolloopbaan van hun kind met onderwijs-, zorg- en opvoedvragen te maken krijgen waarbij ze de behoefte of noodzaak ervaren om samen met de school en zorg op te trekken. Ze willen graag dat het goed gaat met hun kind. Als dat niet zo is brengt dit vaak veel emoties met zich mee. Ouders voelen zich mede daardoor vaak onzeker en weten ook niet goed hoe ze het gesprek met school kunnen aangaan. Bij wie moeten ze terecht?

De ouder is een belangrijke ervaringsdeskundige. Een ouder kent zijn kind het best en het langst. Als een kind een beperking heeft weet de ouder vaak al veel van de problematiek en de gewenste aanpak door contact met deskundigen, via internet of ouderverenigingen. Een ouder weet door ervaring vaak al welke aanpak werkt en welke niet. Dit is voor de school waardevolle informatie.

De centrale vraag is hoe je als ouder de samenwerking tot stand brengt. Met het boek 'Samen Sterk: ouders & School!' krijgen ouders handvatten om de samenwerking met school constructief aan te gaan. Samenwerken betekent meer dan elkaar informeren; dat is vooral eenrichtingsverkeer. Samenwerken betekent dat je als ouder meedenkt en meedoet in het onderwijs aan je kind, en dat de school meedoet in de opvoeding van je kind. Ouders en school praten daarbij zoveel mogelijk mét elkaar en zo min mogelijk over of tegen elkaar. Een goede samenwerking gaat om tweerichtingsverkeer, vanuit respect voor elkaar.

CURSUS SAMEN STERK

Het doel van de cursus Samen Sterk is om ouders in hun kracht te brengen als gelijkwaardig partner van onderwijs en zorg. De positie van de ouders is het uitgangspunt van de cursus. De samenwerking van ouders met onderwijs en zorg rondom het kind staat steeds centraal. Om ouders een gelijkwaardige gesprekspartner te maken van de school en de samenwerking als ondersteuning van de leerling effectief in te kunnen zetten, is het voor ouders goed om te weten dat zij belangrijk zijn. Zij doen ertoe: ze kunnen het onderwijs op school ondersteunen. Net als de leerkracht expertise heeft op het gebied van onderwijs, heeft de ouder zijn eigen expertise; die van het ouder zijn van het kind.

De cursus biedt ouders een kader voor communicatie, overleg en samenwerking. Het geeft praktische tips over hoe je op een positieve manier met leraren of andere professionals in gesprek kunt gaan en blijven. Wat kun je vragen? Wat is belangrijk om te vertellen? Hoe kom je toch goed uit een gesprek dat dreigt fout te lopen?

De belangrijkste onderwerpen zijn:

- De tien aandachtspunten van HGW voor ouders
- Het voorbereiden en voeren van gesprekken
- Het omgaan met (eigen) beelden en verwachtingen
- Het kind is als enige bekend met zowel de school- als de thuissituatie. Daarnaast is het kind degene om wie het gaat. Het is daarom logisch om het kind, rekening houdend met zijn mogelijkheden, zoveel mogelijk bij de gesprekken te betrekken.

Het delen van elkaars ervaringen is een belangrijk onderdeel en een duidelijke meerwaarde van de cursus.

De cursus bestaat uit twee avonden van 2,5 uur en er wordt veel gebruikgemaakt van voor de doelgroep herkenbare praktijksituaties. Vaak zijn ouders al na een avond in staat om wat ze in de cursus hebben geleerd praktisch en met succes toe te passen.

Een werkboekje zorgt ervoor dat de ouders ook na de cursus de belangrijkste informatie nog eens kunnen nalezen. Door aantekeningen te maken in het werkboek wordt dit direct hun persoonlijke document en kunnen ze de tips en trucs die hen aanspreken en hun specifieke situatie betreffen noteren.

OUDERCONTACT

De cursus blijkt daarnaast een goede manier om ouders met elkaar in contact te brengen. Sommigen herkennen elkaars situatie en hebben onderlinge tips. Op een VO-school is het vaak een prettige manier om andere ouders te leren kennen die je, eenmaal van het PO-schoolplein af, niet meer 'zomaar' tegenkomt. Het contact met andere ouders die in hetzelfde schuitje zitten kan ouders zeker ook sterker maken. Ook dat zien wij (en cursisten) als een belangrijke meerwaarde van de cursus.

EEN IMPRESSIE VAN EEN CURSUSAVOND OP EEN SBO-SCHOOL

Het lokaal waar de cursus wordt gegeven stroomt vol. Voller dan we verwacht hadden, dat is erg leuk. Veel ouders die op deze school terechtkomen hebben al een heel traject afgelegd in het reguliere onderwijs. Bij het kennismakingsrondje blijkt dat de ervaringen in het regulier onderwijs vaak moeilijk zijn geweest. Het zich niet gehoord voelen, het idee hebben dat je kind niet goed wordt begrepen en gezien, het gevoel hebben dat de school jou ziet als een 'zeur'-ouder. Iedereen herkent de verhalen.

Deze ouders hebben al met zoveel mensen gepraat die hen gaan vertellen wat het beste is dat ze in eerste instantie wat sceptisch zijn. Maar de cursus 'Samen Sterk' wordt gegeven door ouders die zelf ervaren hebben hoe het is en de mede-cursisten blijken ook in hetzelfde schuitje te hebben gezeten. Al gauw gaan de armen naar beneden en gaan deelnemers dieper zitten.

Tijdens de eerste opdracht komen glimlachen tevoorschijn. Wat is jouw beeld van je kind, waar is het goed in? Met de rollenspelen gaan ze enthousiast aan de slag. Een vader zegt dat het precies een situatie is die zij ook hebben meegemaakt. Anderen knikken. Nu mogen ze het veilig oefenen. Hoe kun je ervoor zorgen dat je tijdens een gesprek niet overmand wordt door emoties, dat je echt kunt vertellen wat je wilde vertellen en hoe zorg je ervoor dat de gemaakte afspraken ook worden nagekomen? Het komt allemaal aan bod en het zorgt voor veel aha's. Na afloop gaat iedereen enthousiast naar huis. Vaak blijkt dat het geleerde direct is toe te passen in de dagelijkse praktijk. En niet alleen voor school. Zelfs een gesprek met de werkgever wordt op deze manier voorbereid.

Het Ouderplatform Gooi & Omstreken (OGO) geeft regelmatig presentaties op landelijke en regionale bijeenkomsten. Daarnaast geven we workshops aan schoolteams en cursussen aan alle soorten scholen en groepen ouders. Elke cursus is op maat te maken, zodat het past bij de mogelijkheden van de ouders en de situatie van de leerlingen.

De landelijke Oudervereniging Balans en de Nederlandse Vereniging voor Autisme gaan komend jaar in samenwerking met OGO de cursus tegen een gereduceerde prijs aan hun leden aanbieden,

MEER INFORMATIE

www.ouderplatformgooi.nl

Stichting Ouderplatform Gooi & Omstreken

Postbus 14 - 1400 AA Bussum

info@ouderplatformgooi.nl

